

Dr. Kolláth György

Álságos értékelések fűszerezik a honi futball évzáróját. Nincs egyenes válasz arra a kérdésre, hogy történt-e egyáltalán a fociban valami. A minap a Magyar Televízió egy Zárórát szentelt ennek a sportpolitikai (?) játéknak és mérlegkészítésnek. A dolog – akaratlanul is – szemléletesre sikerült. A közszolgálati tévé és a profi-foci szimbiózisa ront(ott) mindkét fél renomóján. Az adást: Magyar foci – ma címmel 22.30-ra írták ki. Több mint egy

órát csúszott a kezdés. Színvonala a meccsekét idézte. A vitaműsor vezetője – Baló György – jelentős szellemi fölényben volt a beszélgetés résztvevőivel szemben. Kopogósan kemény megállapításaira és kérdéseire csupán majrés válaszok, puffogó féligazságok érkeztek. (Láttunk már ilyet „nagyobb” interjúk esetében is.) Érződött: régebbi és „új” MLSZ-elnök, ligaigazgató, hajdanvolt sztárfocista, ma botrányokat halmozó edző, rovatvezető a bajokat még csak kelletlenül látja, de az okokat és a kiutat nem leli. A csattogó maszlag semmi ahhoz képest, ami másokra mutogatásként, majd hiteltelen meakulpázásként elhangzott. Ilyen magyarázkodások röpködtek pl.: nagyobb lett a rohanás, elmaradt a rendszerváltás, kevés a pénz, új korszakot kell nyitni, én éppolyan hibás vagyok, mint más, stupid az összes edző, aki válogatott melegítőben virít, a közeg egy mocsár, tiszta viszonyok kellenének, 1990 óta az ország sok tekintetben előre lépett, ám a foci rosszabb, esetleg jobb vagy ugyanolyan, mint az ipar!? Kétségbeejtő mégis inkább az volt, hogy a meghívottak szemléletmást tartottak valamitől, netán valakitől. Látszott: elég egy kellemetlen félmondat, s intő vagy rovó lehet belőle. Irgum-burgum biztosan. Nem a futballról, hanem erről a miliőről írnek pár sort. Ez lehet ugyanis annak fő oka, ha e század elején, 20 év után sem lesz ott a vb-kvalifikáltak közt a magyar csapat. Nálunk ugyanis a focit elsősorban nem a zöld gyepen vívják.

A jelenlegi sportpolitika majomszeretettel csüng a focin. (Így volt ez jobbra 1994-98 között is.) A különbség főleg az, hogy a mai futball szervilis vezetése iparkodik viszont-kedveskedni, meghálálni a kormány bőkezű, ám részrehajló támogatását. Iszonyúan nagy elvárások vannak a honi foci előljáróin. Csakhogy látszik, hogy mindennek sehogyan sem tudnak megfelelni. Jobb híján megtörten kapaszkodnak a székükbe, s mondanak ezt-azt. Mindegy mit?! Az, hogy bizonyos mutató szerint Andorra szintjén teljesít a magyar csapat, dumával már nem kezelhető. Olyan nagyon leváltani sincs kit, hiszen az ifjak kiválasztottjai ülnek és dirigálnak a főbb posztokon. Ezt akár a szó szoros értelmében is lehet venni, mivel a foci mandarinjai – Mezeytől Muszbeken át Puhl-ig - rajta tartják a szemüket és a kezüket minden forráson és szolgálón.

A fociban nem a szó, hanem az eredményjelző tábla jeleníti meg a PR-t. Ha azt ígérték, hogy 3 év alatt a nagy felzárkózás megkezdődik, de ennek semmi jele, akkor – normális helyen – levonják a konzekvenciákat. Itthon csupán átbeszélnek a gondokat. Ebből jön ki aztán – törvényszerűen – az ésszerűtlenül drága, közpénzen vett, dögunalmas „királyi” meccsközvetítés, s a szájalmasan részrehajló szakmai értékelés („hazai viszonylatban jó kis mérkőzést láttunk”, mi a tv előtt, kint az új stadionban pedig 300 fő). Ennek köszönhető a futball szakszemélyzetének feudális vetésforgója és talán az is, hogy még erre a focira is rárepült a Magyar Fejlesztési Bank (hasonló a hasonlóknak örül), miközben „jégre ment” az újonnan felavatott újpesti stadion. Milliárdok, légvárak, rongyrázás, a felsőbbség terrorja, kormányzati összekacsintás és kényeztetés megy össze-vissza, pont úgy, mint annak idején, mikor még játék is volt. Mégsincs, aki meg merné kérdezni a miniszterelnököt, a sportminisztert: kiért, miért és hogy is van ez?

A foci konkrét „műfaj”. Átvitt értelemben azonban nagyon is szemléltető lehet. Kérdések: a sportkormányzat szereti a labdarúgást? Ért is hozzá? Ismeri például a lesszabályt? Akarja a futballbizniszt sokkal jobbnak látni? Áldoz rá pénzt, figyelmet? Tett érte lépéseket? Politikájának központi eleme vajon a sportbeli siker, bármi áron? A tisztességes válasz

Dr. Kolláth György

ezekre a kérdésekre: igen. Csakhogy: ment-e előre ezek révén a honi foci, avagy az egész hazai testkultúra? Kimutatható-e vajon, hogy egységnyi erőfeszítés ahhoz közeli eredményt hozott? A klientúra-rendszer beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket? Azon a téren, ahol a kormányzó ifjak a legjobbak és a legelszántabbak, van-e mérhető fejlődés, vagy inkább az működik, amihez a kezük nem ér el? Kért valaki elnézést, netán cserét? Más, fajsúlyosabb államügyek is a foci níveljén mennek, avagy - összpontosítás, elkötelezettség és hozzáértés híján - még úgy sem? Van, aki kedvező feleletet ad ezekre? Egyelőre nincs jelentkező.

Lehet-e politikai megrendelésre - legalább szóban, kommentárral - gólt rúgni, vagy csakugyan meg kellene adni a futball-vezetésnek is az autonómiát? És ezzel a döntésekért, a mulasztásokért való felelősséget is. Kínjukban némelyek máris felfelé mutogatnak. Tekintheznének Európára is, ahol a magyar focisták krémjét most éppen a bolgárok viszik. Ha pedig a pályán csak az eredmény számít, az ide tévedt politikára ez a törvény nem vonatkoznék? Mi következik abból, hogy a fiatal demokraták szíve csücske, talán a legprofibb „ágazata”: a labdarúgás így vergődik, setesután passzol és fakó, mint a tartalékok mezszíne? Ha ez a „férfias játék” egy virtuális GAME BOY, akkor nemsokára következik a GAME OVER?! Nem pont a halál csókja az, amit a honi futball a jobboldali középpályáról kapott?

Valójában egy XXI. századi, mértékadó kormány(zat) egy sportággal, akár a focival is legfeljebb ennyit tehetne: megteremti és óvja a törvényes rendet, támogatja a modernizációt, előnyössé teszi a befektetői klímát és javítja a sportolók hazai egzisztenciáját és nemzetközi esélyeit, valamint mérsékli a terheket. A sportágaknak nem lehet(ne) mondvacsinált rangsora. Rangot, megkülönböztetést a nemzetközi versenyképesség és az utánpótlás minősége adhatna. Minderről a jelenlegi sportpolitika mást mond és mást tesz. Olyan ez, mint amikor a néma bemeséli a süketnek, hogy a vak látta a sántát a zöld gyepen száguldozni.